

Het bedrijfsovernamefonds een cadeau van minister Schouten voor het 40-jarig jubileum

Het klinkt als muziek in de oren van vele jonge agrarische ondernemers: de nieuwe regering investeert 75 miljoen in jonge boeren en tuinders. Op 10 oktober presenteerde het kabinet-Rutte III het regeerakkoord 'Vertrouwen in de toekomst' met in de landbouwparagraaf speciale aandacht voor bedrijfsovername en innovatie. Die dag werd bekendgemaakt dat er 75 miljoen vrijgemaakt wordt voor jonge boeren en tuinders. Er komt een bedrijfsovernamefonds waaruit jonge boeren en tuinders worden ondersteund om de overname van het gezinsbedrijf en investeringen in innovatie te financieren. Maar hoe worden we het beste ondersteund vanuit dit fonds om koploper te blijven? De radars bij NAJK draaien op volle toeren.

Tekst Colinda Bos en Sander Trus

Het is alweer bijna negen maanden geleden: de verkiezingen voor de Tweede Kamer en daarmee een nieuw kabinet. Het kabinet-Rutte II heeft bijna vijf jaar gezeten. Regelmatig sprak het kabinet over de toekomst van de land- en tuinbouw. De thema's voedselveiligheid, gezondheid en fosfaat zorgden daarbij met regelmaat voor meer meningen dan Kamerfracties. Een lastige uitgangspositie om vooruit te komen. De land- en tuinbouw kwam er niet altijd goed vanaf. Over één zaak was er minder verdeeldheid: de instroom van jonge boeren en tuinders. Dit is noodzakelijk om de land- en tuinbouw vitaal en sterk te houden.

Toekomstperspectief?!

Het aantal agrarisch ondernemers neemt echter fors af. Op dit moment heeft slechts 40% van de 25.000 bedrijven met een bedrijfshoofd ouder dan 55 jaar een opvolger. De komende tien tot vijftien jaar stoppen daardoor meer dan 15.000 bedrijven. Er zijn verschillende redenen waarom jongeren kiezen hun ouderlijk bedrijf niet over te nemen. Variërend van

regeldruk en lage verdiensten tot onenigheid binnen de familie over de bedrijfsovername en het simpelweg niet hebben van de financiële middelen. De leefbaarheid op het platteland en de kracht van agrarische sector zijn wel grotendeels afhankelijk van het voortbestaan van agrarische gezinsbedrijven. Net als in alle andere bedrijfstakken valt of staat dat met de instroom van jonge ondernemers.

VERDELING BUDGET:
25 MILJOEN 2018
50 MILJOEN 2019

NAJK vroeg zich hardop af of beleidsmakers zich wel voldoende bewust zijn van de ontwikkelingen in de agrarische sector. In de onderhandelingen van het nieuwe kabinet heeft NAJK meerdere malen de partijen in de Tweede Kamer opgeroepen een substantieel bedrag vrij te maken voor jonge boeren en tuinders. Met het bedrijfsovernamefonds en het opgerichte Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) is daar een wenselijk antwoord op gegeven.

De uitwerking

In de eerste periode van het nieuwe kabinet worden de plannen uit het regeerakkoord verder uitgewerkt en komen er voorstellen om de afspraken uit het akkoord na te komen. Net als

alle andere 'hot items' voor jonge agrarische ondernemers is NAJK ook gevraagd mee te denken over de invulling van het bedrijfsovernamefonds. Bij LNV is mankracht vrijgemaakt om het fonds voor jonge boeren en tuinders verder uit te werken. Eerst brengen zij de bestaande regelingen in kaart en onderzoeken wat daarin wel en niet functioneert. De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Carola Schouten, heeft aangegeven jonge boeren en tuinders te willen betrekken bij de invulling van het fonds om meer aansluiting te hebben bij de behoefte van agrarische jongeren. Onder andere tijdens de inspiratiedag op 2 december ging zij in gesprek met twaalf jonge boeren en tuinders.

NAJK mag voorstellen doen en meedenken (lees: kritisch adviseren) over de uiteindelijke voorstellen. De tekst uit het regeerakkoord is leidend: 'er komt een bedrijfsovernamefonds waaruit jonge boeren worden ondersteund om de overname van het gezinsbedrijf en investeringen in innovatie te financieren.' Er is dus weinig discussie over de doelstelling van het jongeboerenfonds.

HET BEDRIJFSOVER-
NAMEFONDS IS VOOR
ZOWEL boeren ALS
tuinders

NAJK IS DE schakel
TUSSEN POLITIEK EN
DE JONGE BOER EN
TUINDER

Minister Schouten in gesprek met jonge boeren en tuinders

Budgetverdeling

Het ministerie heeft aangegeven dat de 75 miljoen verdeeld wordt over twee jaar: 25 miljoen in 2018 en 50 miljoen in 2019. Deze verdeling van het budget zorgt volgens NAJK voor een eenmalig effect. Uitbreiding in de opvolgende jaren is noodzakelijk. NAJK wil geen eenmalig effect maar een langdurig effect in ondersteuning voor overname en innovatie.

Top 3 behoeft

De top 3 van zaken waar jonge boeren en tuinders na bedrijfsovername behoefte aan hebben, zijn: toegang tot grond, toegang tot kapitaal en toegang tot kennisontwikkeling. Dit blijkt uit het onderzoek 'Needs of young farmers', een Europees onderzoek onder jonge boeren en tuinders. De behoefte die NAJK vanuit de achterban vaststelt, sluit hierbij aan. NAJK zet daarom in de besteding van het budget in op deze drie pijlers:

1. Toegang tot grond

De top-up uit de eerste pijler van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) voorziet in het goedkoper maken van grondgebruik door jonge boeren. Ook de pachtwetgeving moet grondgebruik voor jonge boeren vooropstellen.

2. Toegang tot kapitaal

NAJK wil 80% van het budget benutten voor toegang tot kapitaal en lagere lasten na bedrijfsovername. Dit is nodig omdat de

bedrijfsovername tot hogere lasten leidt door de overnamefinanciering. Daardoor wordt overname vaak uitgesteld, wat niet zou moeten.

3. Toegang tot kennis

NAJK wil 20% van het budget benutten voor kennisontwikkeling rondom bedrijfsovername. Deze kennis moet gericht worden op: algemene kennis van het agrarisch bedrijf, goede communicatie binnen het gezin of de externe opvolger en overdrager en visievorming richting de toekomst.

NAJK wil een deel van het beschikbare budget benutten voor het aanbod van goede bedrijfs-overnamecursussen die jonge boeren en tuinders kunnen volgen.

Verbeterde JOLA

Binnen het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit wordt de bestaande Jonge Landbouwerregeling (JOLA) onder de loep genomen. De afgelopen vier jaar is er veel discussie geweest over het effect van de JOLA. De JOLA voorziet in ondersteuning na bedrijfsovername voor investeringen van grond, gebouwen en installaties in den brede zin. Echter bleek uit de evaluatie dat de investeringslijst in de praktijk niet voldoende aansloot op de behoefte van jonge boeren en tuinders. NAJK wil het grootste gedeelte van het budget voor jonge boeren en tuinders inzetten op een gepaste Jonge Landbouwersregeling. <

NAJK WIL 80%
BENUTTEN VOOR TOEGANG TOT KAPITAAL EN LAGERE LASTEN NA BEDRIJFSOVERNAME EN 20% VOOR KENNISONTWIKKELING.

Suggesties doen?

De voorstellen die het dagelijks bestuur van NAJK doet richting het ministerie en de politieke partijen, stemt zij af met het NAJK-bestuur, de provinciale afdelingen. Heb jij zelf een suggestie? Deel jouw ideeën met je lokale of provinciale AJK-bestuurder of neem contact op met Sander Thus via sthus@najk.nl. Sander Thus gaat bij provinciale AJK's op bezoek om input te krijgen. NAJK streeft ernaar dat het fonds in de eerste helft van 2018 in werking gesteld wordt en jonge boeren en tuinders hier dan gebruik van kunnen maken. <